

Asia: VN/489/2021

**Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi  
perusopetuslain, ammatillisesta koulutuksesta annetun lain ja lukiolain  
muuttamisesta**

Lausunnonantajan lausunto

**Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään**

7.6.2021

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖLLE

Suomen Kansanopistoyhdistyksen lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi perusopetuslain, ammatillisesta koulutuksesta annetun lain ja lukiolain muuttamisesta.

Viite: VN/489/2021

Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettaviksi perusopetuslakia, ammatillisesta koulutuksesta annettua lakia ja lukiolakia. Esitys liittyy hallitusohjelman kirjauksiin, jonka mukaan käynnistetään toimenpideohjelma kiusaamiseen puuttumiseksi ja yksinäisyyden vähentämiseksi.

Suomen Kansanopistoyhdistys pitää hyvänä, että kiusaamisen ehkäisevää säädöstä uudistetaan ja uudistuksen tavoitteena on kiusaamiseen puuttumisen oikea-aikaisuus, opiskelijan oikeusaseman vahvistaminen sekä turvallinen oppimisympäristö.

Lakeihin ehdotetaan täsmennettäväksi opetuksesta epäämistä koskevaa sääntelyä, jotta opiskelijan palaaminen opetukseen saisi tarvitsemansa tuen epäämisen aikana ja oppilaitokseen palatessa.

Perusopetuslain epäämistä koskeva aika ehdotetaan laajennettavaksi jäljellä olevan päivän lisäksi myös seuraavaksi päiväksi. Erottamista koskevia menettelysäännöksiä ehdotetaan muutettavaksi siten, että opiskelijalle ja huoltajalle varattaisiin tilaisuus osallistua henkilökohtaisen suunnitelman laatimiseen, jonka mukaan opetus toteutetaan ja oppimista seurataan erottamisen aikana. Lisäksi opiskelijan velvollisuuksia täsmennetään vastamaan lukiolain mukaista sääntelyä. Lakeihin lisätään säännös lapsen edusta opetusta suunniteltaessa, järjestettäessä ja siitä päätettäessä.

Kansanopistoyhdistys katsoo, että perusopetuksessa sekä kiusaamisen kohde että kiusaaja tarvitsevat tukea kiusaamisen toimintamallin poisoppimiseen. Tätä tukee opiskelijan osallistaminen suunnitelman laatimiseen yhdessä huoltajien kanssa. Kansanopistoyhdistys kannattaa ehdotusta laajentaa perusopetuksen epäämistä koskevaa aikaa jäljellä olevan päivän lisäksi myös seuraavaksi päiväksi. Ainoastaan loppupäiväksi erottaminen ei ole riittävä toimenpide, jotta kouluun palaaminen voidaan tehdä suunnitelmallisesti ja hallitusti.

Laissa vapaasta sivistystyöstä säädetään lukiolain soveltamisesta kansanopiston oppivelvollisille suunnatussa koulutuksessa (25 j §), näin ollen myös Lukiolain 7 lukua kurinpidosta ja siihen liittyvistä menettelyistä sovelletaan kansanopistojen oppivelvollisten koulutuksessa. Hallituksen esityksessä ehdotetut muutokset tulevat vaikuttamaan myös kansanopistojen toimintaan näiltä osin. Hallituksen esityksen kussakin laissa ehdotetaan muutettavaksi opiskelijan velvollisuuksia koskevia pykälä siten, että niissä tarkennettaisiin opiskelijan käyttäytymisvelvollisuutta. Suomen Kansanopistoyhdistys katsoo, että tämä velvoite tulisi saattaa koskemaan myös kansanopistojen oppivelvollisille suunnattuja koulutuksia.

Opiskelijahuollon palvelut, kuten kuraattoripalvelut ovat keskeinen osa kiusaamisen, väkivallan sekä häirinnän ehkäisemistä oppilaitoksissa. Opiskelijahuollon palvelut eivät ulotu kaikille kansanopistojen vapaan sivistystyön opiskelijoille. Kansanopistoyhdistys katsoo, että opiskelijahuollon palvelut tulisi turvata myös kaikille kansanopistojen vapaan sivistystyön pitkien linjojen opiskelijoille vastaavassa laajuudessa kuin se koskee oppivelvollisille tarkoitettua vapaan sivistystyön koulutusta tai lukiossa tai ammatillisessa koulutuksessa opiskelevia (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 1 §).

Esityksessä ammatillisesta koulutuksesta annettua lakia ja lukiolakia muutettaisiin siten, että niissä säädettäisiin opettajan tai rehtorin velvollisuudesta ilmoittaa tietoonsa tulleesta oppilaitoksessa tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta tai väkivallasta niihin syylistyneen ja niiden kohteena olevan opiskelijan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle.

Kansanopistoyhdistys kannattaa rehtorin ilmoitusvelvollisuuden lisäämistä lainsäädäntöön, sekä sitä, että ilmoitus tehdään sekä kiusaamisen kohteeseen että kiusaajan huoltajalle. Kansanopistoyhdistys katsoo, että ilmoitusvelvollisuus tulisi ulottaa koskemaan myös oppivelvollisten vapaan sivistystyön koulutusta kansanopistoissa.

Lakeihin sisältyvä kaksoisrangaistuksen kieltoa koskeva sääntely ehdotetaan kumottavaksi.

Kansanopistoyhdistys kannattaa esitystä. Kaksoisrangaistuksen kiello on koettu hankalaksi. On kannatettavaa, jos esimerkiksi rikostutkinnan aikana tai ehdollisen tuomion saaneeseen opiskelijaan voitaisiin käyttää oppilaitoksessa myös opiskeluun liittyviä kurinpitomenettelyjä.

Perusopetuslain ja lukiolain muutoksenhakua koskevaan sääntelyyn tehtäisiin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetusta laista johtuvat muutokset. Lausunnoille annetaan myös valtioneuvoston asetus perusopetusasetuksen muuttamiseksi. Ehdotettu sääntely antaisi rehtoreille päätösvallan perusopetuslain 36 §:n kurinpitoa koskevissa asioissa.

Kansanopistoyhdistys kannattaa esitystä. Perusopetuslain 36§ mukaisten kurinpitoasioiden päätösvallan antaminen rehtorille monijäsenisen toimielimen sijasta edistää oikea-aikaista puuttumista kiusaamistilanteisiin ja joustavoittaa käytäntöjä.

Suomen Kansanopistoyhdistys – Finlands Folkhögskolförening ry:n puolesta

7.6.2021

Helena Ahonen

puheenjohtaja

## Lausunnon keskeinen sisältö

Suomen Kansanopistoyhdistys pitää hyvänä, että kiusaamisen ehkäisevää säädöstä uudistetaan ja uudistuksen tavoitteena on kiusaamiseen puuttumisen oikea-aikaisuus, opiskelijan oikeusaseman vahvistaminen sekä turvallinen oppimisympäristö.

Kansanopistoyhdistys katsoo, että perusopetuksessa sekä kiusaamisen kohde että kiusaaja tarvitsevat tukea kiusaamisen toimintamallin poisoppimiseen. Tätä tukee opiskelijan osallistaminen henkilökohtaisen suunnitelman laatimiseen yhdessä huoltajien kanssa. Kansanopistoyhdistys kannattaa ehdotusta laajentaa perusopetuksen epäämistä koskevaa aikaa jäljellä olevan päivän lisäksi myös seuraavaksi päiväksi.

Laissa vapaasta sivistystyöstä säädetään lukiolain soveltamisesta kansanopiston oppivelvollisille suunnatussa koulutuksessa (25 j §), näin ollen myös Lukiolain 7 lukua kurinpidosta ja siihen liittyvistä menettelyistä sovelletaan kansanopistojen oppivelvollisten koulutuksessa. Hallituksen esityksen kussakin laissa ehdotetaan tarkennettavaksi opiskelijan käyttäytymisvelvollisuutta. Suomen Kansanopistoyhdistys katsoo, että tämä velvoite tulisi saattaa koskemaan myös kansanopistojen oppivelvollisille suunnattuja koulutuksia.

Opiskelijahuollon palvelut, kuten kuraattoripalvelut ovat keskeinen osa kiusaamisen, väkivallan sekä häirinnän ehkäisemistä oppilaitoksissa. Kansanopistoyhdistys katsoo, että opiskelijahuollon palvelut tulisi turvata myös kaikille kansanopistojen vapaan sivistystyön pitkien linjojen opiskelijoille vastaavassa laajuudessa kuin se koskee oppivelvollisille tarkoitettua vapaan sivistystyön koulutusta tai lukiossa tai ammatillisessa koulutuksessa opiskelevia (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 1 §).

Kansanopistoyhdistys kannattaa rehtorin ilmoitusvelvollisuuden lisäämistä lainsäädäntöön, sekä sitä, että ilmoitus tehdään sekä kiusaamisen kohteen että kiusaajan huoltajalle. Ilmoitusvelvollisuus tulisi ulottaa koskemaan myös oppivelvollisten vapaan sivistystyön koulutusta kansanopistoissa.

Kansanopistoyhdistys kannattaa esityksessä ehdotettua kaksoisrangaistuksen kieltoa. Yhdistys kannattaa myös perusopetuslain 36 §:n mukaisten kurinpitoasioiden päätösvallan antamista rehtorille. Kurinpitoasioiden päätösvallan antaminen rehtorille monijäsenisen toimielimen sijasta edistää oikea-aikaista puuttumista kiusaamistilanteisiin ja joustavoittaa käytäntöjä.

Henricson Anni  
Suomen Kansanopistoyhdistys